

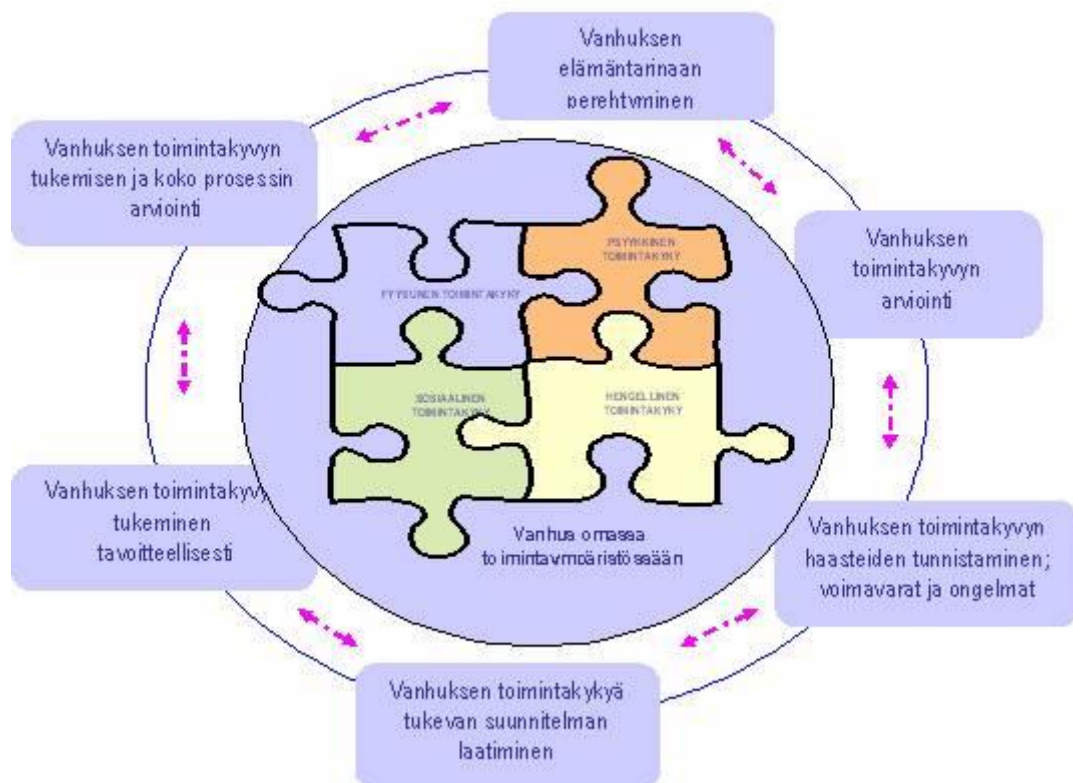
TOIMINTAKYVYN TUKEMISEN PROSESSI

Vanhuksen toimintakyvyn tukemisen prosessi

Vanhuksen toimintakyvyn tukemisen prosessilla tarkoitetaan vanhuslähtöistä kokonaisuhoitoa. Hoitaja tekee koko toimintakyvyn tukemisen prosessin ajan tiivistä yhteistyötä vanhuksen kanssa. Vanhus on aktiivinen toimija, joka tekee itseään ja hoitoaan koskevia päätöksiä. Hoitajan tehtävänä on selkiyttää vanhukselle toimintakyvyn tukemisen prosessia, sen vaiheita ja siihen liittyviä asioita, jotta tämä voi sitoutua omaan hoitoonsa mahdollisimman hyvin.

Kokonaisvaltaisessa ja tavoitteellisessa toimintakyvyn tukemisessa hoitaja ymmärtää, että tukeminen on prosessi. Tämä prosessi sisältää joukon loogisesti toisiinsa liittyviä toimintoja ja hoitotoimintoja sekä toimintojen toteuttamiseen tarvittavat moniammatilliset resurssit, joiden avulla saavutetaan halutut tavoitteet. Tukemisen prosessi on laadukas, jos hoitaja hallitsee elämäntarinan keräämisen ja kirjaamisen, toimintakyvyn kokonaisvaltaisen arvioinnin, toimintakykyä tukevan hoitosuunnitelman laatimisen ja monipuolisia tukemisen menetelmiä ja aktiviteettejä.

Hoitajan ammattitaito perustuu teoreettiseen kokonaiskuvaan vanhustyön jatkuvasti kehittyvästä työprosessista. Hoitajalta vaaditaan elinikäistä oppimista, koska yhteiskunta ympäristö ja työ muuttuvat jatkuvasti. Hoitajalta edellytetään laaja-alaista dynaamista ammattitaitoa ja joustavaa erikoistumista sekä koko työprosessin ymmärtämistä.

Kuvio. Vanhuksen toimintakyvyn tukemisen prosessi

Kuviossa esitetään vanhuksen toimintakyvyn tukemisen prosessi. Prosessi kuvaa kokonaisuutta kaikista niistä toiminnoista ja vaiheista, jotka liittyvät toimintakyvyn tukemiseen. Nämä toiminnot ja vaiheet ovat kokonaisprosessin osia ja niitä voidaan tarkastella myös itsenäisinä pienempinä osaprosesseina ja toimintamalleina. Näitä tarkastelemalla nähdään, miten laadukasta vanhuksen toimintakyvyn tukeminen on. Osaprosesseja ovat elämäntarinan keräämisen ja toimintakyvyn arvioinnin prosessi, toimintakykyä tukevan hoito- ja hoivatyön suunnitteluprosessi ja erilaiset konkreettiset toimintakyvyn tukemisen toiminnot ja menetelmät.

Prosessin ensimmäinen vaihe on vanhuksen elämäntarinaa tutustuminen ja perehtyminen. Tavoitteena on auttaa hoitajaa ja vanhusta itseään ymmärtämään vanhusta ja hänen tämänhetkistä toimintakykyään. Toisessa vaiheessa hoitaja arvioi vanhuksen toimintakykyä kokonaisvaltaisesti huomioiden fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja hengellisen toimintakyvyn alueet. Tavoitteena tässä on tunnistaa vanhuksen toimintakykyyn liittyvät voimavarat ja ongelmat. Seuraavassa vaiheessa hoitaja laatii yhdessä vanhuksen kanssa hänelle toimintakykyä tukevan hoitosuunnitelman. Tavoitteena on kirjata suunnitelmaan konkreettisesti ja selkeästi kaikkien toimintakyvyn osa-alueiden voimavarat ja ongelmat, niihin liittyvät tavoitteet ja hoito- ja hoivatyön menetelmät. Lisäksi kirjataan yhteistyöhön ja työnjakoon liittyvät asiat. Suunnitelman avulla hoitaja voi tukea vanhuksen arkea ja toimintakykyä mahdollisimman tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Laadukkaiden toimintakyvyn tukemisen menetelmien hallinta vaatii hoitajalta syvällistä osaamista ja usein jatkuvaa kouluttautumista niiden käyttöön. Koko toimintakyvyn tukemisen prosessia tulee arvioida systemaattisesti kaikissa vaiheissa, koska se mahdollistaa laadukkaan vanhuksen toimintakyvyn tukiprosessin.

Vanhus elää aina jossakin toimintaympäristössä, joka vaihtelee elämän eri vaiheissa. Toimintaympäristö voi olla koti, kodinomainen hoitoympäristö tai laitos. Toimintaympäristö voi tukea vanhuksen toimintakykyä, silloin kun ympäristö on virikkeellinen, esteetön, rauhoittava ja turvallinen. Ympäristöllä voi myös olla haitallisia vaikutuksia vanhuksen toimintakyvylle. Tällöin ympäristö ei tue esteettömyyttä, se voi olla turvaton, epämiellyttävä tai virikeköyhä.

Vanhuksen toimintakyvyn tukemisen prosessin vaiheet ovat luonnollisesti tiiviissä vuorovaikutuksessa toistensa kanssa ja vaikka vaiheet seuraavat toisiaan, täytyy hoitajan aina välillä palata edellisiin vaiheisiin, jotta hän voi syventää ymmärrystään vanhuksen toimintakyvystä ja sen tukemisesta.

Ammatillisen vanhustyön päämääränä on edistää vanhusten hyvinvointia, toimintakykyä ja elämänlaatua, lisätä hänen elämänhallinnan- ja turvallisuudentunnettaan sekä luoda edellytyksiä hänen mielekkäälle toiminnalleen ja osallistumiselleen tasavertaisena kansalaisena. Vanhustyössä ensin tunnistetaan vanhuksen voimavarat ja niihin liittyvät ongelmat, minkä jälkeen hoitaja suunnittelee yhdessä vanhuksen kanssa hänen toimintakykyään tukevaa toimintaa. Hoitajan on tärkeää oppia käyttämään menetelmiä, joilla hän voi tukea sekä vanhuksen voimavaroja että vähentää hänen ongelmiaan. Vanhustyön ydin on erilaisten vanhusten kokonaisvaltainen toimintakyvyn tukeminen.